

Essey IV. sz. 1914. 5. / 144-150 p.

maradandó. A munkásság győzelmét nem lehet kétségbevonni.

Es hogy ez a győzelem el nem maradhat, azt engedjék végül egy kis képpel illusztrálnom. A XVII. század angol forradalmában volt egy idő, amikor a hadsereg, az ország akkori demokráciája attól félt, hogy főemberei, Cromwell, Fairfax és a többiek ismét elárulják Károly királynak, aki egy vidéki kastélyban volt internálva. Es akkor egy férfiú az egyik demokratikus ezredből, Joyce zászlós két szakasz dragonyossal a királyi kastély elé vonult, belépett a király szobájába és őt fogolynak nyilvánította. Károly király meghatalmazását kérte tőle. A zászlós az ablakhoz lépett, kinyitotta és a két szakasz dragonyosra mutatott: „Ime, az én meghatalmazásom.” Es Károly király, akinek volt némi érzéke a humor iránt, így felelt: „Nagyon világos kézírás”, és megadta magát.

Ha ma Marx szellemét fölidézhetnénk és így szólnánk hozzá: Ezeket és ezeket az elméleteket állítottad elénk és ezt a jövőt rajzoltad meg. Hol vannak bizonyítékaid? Marx szelleme így felelhetne nekünk: Tekintsetek a világ sok-sok millió, politikai munkáspártokban, szakszervezetekben és szövetkezetekben szervezett munkására, tekintsetek az állandóan növekvő ismeretekkel, állandóan növekvő alkotókészséggel es állandóan növekvő alkotóképességgel gazdag munkásokra a parlamentekben, a községi testületekben: ezek az én bizonyítékaim. Valóban ezek a bizonyítékai annak, ami a marxizmusban maradandó.

Polgári radikálisok, szocialisták és történelmi ellenzék.

Polgári radikális pártalakítás küszöbén előtérbe lép egynéhány olyan kérdés, amely annakelőtte csak halvány körvonalaiiban jelentkezett.

I.

A munkásmozgalom számára ez a különválás régóta óhajtott állapotot valósít meg. Egy évtizede hirdetik a szocialisták annak elkerülhetetlen szükségét, hogy a polgári elemek tudatára ébredjenek önérdüküknek, annak a kiegyenlíthetetlen ellentétnek, amely a polgári lét és a polgári kultura között egyrészt, a nagybirtok és az egyház uralma között másrészt van. Gunnyal és megvetéssel sujtották a dzscentri-uralomtól hipnotizált és a korrupció hasis álmát alvó középosztályunkat, de buzditással és támogatással segítették a polgári öntudatra ébredő radikális elemeket. Joggal becsmérelték a gyárost, aki helyett a munkásának kell gondolkodnia és hatalmas agitáló erővel sürgették, hogy a feudalizmus gyámkodása alá helyezkedő polgárság végre nagykorúvá váljék és ne háritsa a munkásságra igazi érdekeinek felismerését és az azokért való küzdelem terhéet. A magyar szociáldemokrata pártnak — mondhatni — egyik program-pontja valósul meg, amikor az önálló polgári radikálispart végre létesül.

